

Інвестиційна активність регіонів України: вплив на економічне зростання

Шевченко Ольга Валеріївна,
кандидат економічних наук

Залучення інвестиційних ресурсів в економіку країни шляхом створення сприятливого інвестиційного клімату, включаючи питання законодавчого забезпечення гарантій збереження капіталу і оподаткування, мають вагомим практичне значення. Показники обсягів залучених інвестицій та можливостей їх освоєння є критеріями оцінки рівня економічного розвитку регіонів, їх конкурентоспроможності, можливості вирішення питань самоврядного розвитку та забезпечення суспільного добробуту.

Пошук джерел інвестицій актуалізує питання управління рухом капіталів не тільки на загальнодержавному, але і на регіональному рівні, оскільки залучення інвестицій на регіональний рівень вирішує не тільки питання підвищення ефективності розвитку місцевого виробництва, але і соціальні питання – зокрема, зменшення безробіття. Зростання обсягу коштів, залучених у виробництво, сприяє збільшенню надходжень коштів до місцевих бюджетів та вирівнюванню фінансового потенціалу території.

- Стаття присвячена дослідженню впливу інвестиційної діяльності у регіонах на економічне зростання. Сформульовано шляхи зменшення асиметрії інвестиційної діяльності в регіонах. Розроблено критерії оцінки ролі органів місцевої влади та місцевого самоврядування в забезпеченні зростання на інвестиційній основі.

Ключові слова: державна регіональна політика, регіональна економіка, інвестиції, економічне зростання, суспільний добробут.

- В статье исследуется влияние инвестиционной деятельности на экономический рост в регионах Украины. Определены пути уменьшения неравномерности инвестиционной деятельности в регионах. Разработаны критерии оценки роли органов местной власти и местного самоуправления в обеспечении роста на инвестиционной основе.

Ключевые слова: государственная региональная политика, региональная экономика, инвестиции, экономический рост, общественное благосостояние.

- The author considers the impact of investment activity on the economic growth in the regions of Ukraine. It is determined how to decrease the inequality of investment activity in regions. The criteria for estimating the role of local authority and local self-government in securing the economic growth on the base of investment is formulated in the article.

Key words: regional policy, regional economy, investments, economic growth, welfare.

Функціонування великих господарських комплексів на рівні регіонів потребує створення нових механізмів активізації інвестиційної діяльності в регіонах, оскільки спроби вирішити проблему стимулювання економічного розвитку тільки через запровадження спеціальних (вільних) економічних зон мали обмежений успіх, а вплив тих чинників, які зумовлювали економічний розвиток та зростання у попередній період часу – збільшення експорту, імпортозаміщення – нині обмежується. Державна регіональна політика

полягає у створенні механізмів стимулювання розвитку експортних виробництв, фінансової та виробничої інфраструктури для забезпечення структурної перебудови економіки регіонів, зокрема старопромислових, а це передбачає значні капіталовкладення. Актуальність пошуку інструментів стимулювання притоку інвестиційних ресурсів зростає за необхідності усунення впливу фінансової кризи, з тим, щоб зберегти існуючі темпи зростання і не допустити зниження життєвого рівня населення. Тим більше, що в умовах фінансової кризи збільшуються альтернативні можливості потенційних інвесторів.

Для збереження позитивних тенденцій динаміки економічного розвитку, забезпечення стабільності промислового виробництва, зміцнення економічного потенціалу регіонів і забезпечення тенденцій його зростання необхідно активізувати приток інвестицій. Тому розробка принципів залучення інвестицій на регіональному рівні повинна мати значну теоретико-методологічну базу, а дослідження з цього питання – науково-практичне значення.

Необхідність розробки заходів по залученню інвестицій на регіональний рівень та формуванню регіональної інвестиційної політики є одним з першочергових завдань держави на сучасному етапі. Такий механізм економічного забезпечення регіонального розвитку, як пряме державне інвестування, спрямоване на реалізацію проектів місцевого значення, є інструментом досягнення цілей сталого розвитку регіонів [1].

Чинник інвестицій як джерело економічного зростання є предметом ретельних досліджень науковців від середини ХХ ст. (зокрема, у середовищі теоретиків неокласичної, неокейнсіанської та неоінституціональної шкіл). Загальною для них є теза про те, що *процеси нагромадження прямо пропорційно впливають на економічне зростання*. Так, у дослідженнях Р. Харрода [2] доведено, що темпи розширення виробництва прямо пропорційні нормі збережень. Подібні тези містяться і в дослідженнях Р. Лукаса, Р. Солоу [3] та інших. Було доведено, що у разі зростання видатків на інвестиції та споживання, обсяг виробництва збільшується такими самими темпами. Інвестиції зростають завдяки сприятливому податковому режиму

або збільшенню розмірів ринку, а в результаті збільшується сукупний попит, зайнятість та обсяги виробництва. Підвищення темпів зростання потенційного обсягу виробництва або продуктивності праці досягти важко, тому найочевиднішим шляхом збільшення темпів економічного зростання є збільшення норми національних заощаджень та інвестицій [4].

Питанням активізації інвестиційних джерел економічного розвитку та зростання присвячено чимало наукових праць таких учених і практиків України, як Бойко Є. І., Борщевський В. В., Данилишин Б. М., Долішній М. І., Гаврилюк О. В., Герасимчук З. В., Другов О. О., Крупка І. М., Лемішко О. О., Лукінов І. І., Макогон Ю. В., Олександренко І. В., Петкова Л. О., Пила В. І., Попов В., Попова В., Семів Л. К., Шиян Д. В. та ін.¹ Однак недостатньо розробленими у методологічному плані залишаються питання формування з інвестиційних джерел чинників економічного зростання, і тим більше на мезорівні, у розрізі окремих регіонів. Крім того, в умовах становлення місцевої демократії зростає роль місцевої влади та органів місцевого самоврядування у регулюванні руху інвестицій, що потребує відповідного аналізу та формулювання пропозицій щодо оптимального використання можливостей місцевої влади у регулюванні потоку

¹ Данилишин Б. М., Корецький М. Х., Дацій О. І. Інвестиційна політика в Україні: Монографія. — Донецьк: «Юго-Восток, Лтд», 2006. — 292 с.; Гаврилюк О. В., Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України // Економіка України. — 2008. — № 2. — С. 68–81; № 3. — С. 79–93; Другов О. О. Фінансова система інвестиційного забезпечення регіонального розвитку економіки / За наук. ред. д.е.н., проф. П. Ю. Беленького. — Львів: Ін-т банківської справи, 2007. — 155 с.; Крупка І. М. Макроекономічний аналіз інвестування у трансформаційній економіці України: Львів: Вид. центр ЛНУ імені І. Я Франка, 2007. — 468 с.; Лемішко О. О. Інвестиції в основний капітал та їх вплив на економіку України // Фінанси України. — 2007. — № 7. — С. 46–61; Олександренко І. В. Особливості формування інвестиційних ресурсів Волинської області в умовах руху іноземного капіталу // Регіональна економіка. — 2007. — № 1. — С. 172–182; Петкова Л. О. Інвестиційна привабливість регіонів // Фінанси України. — 2005. — № 9. — С. 40–46; Попова В., Попов В. Підсумки та напрямки інвестиційної політики в Україні // Економіка України. — 2007. — № 5. — С. 35–42; Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. Сб. науч. тр. / Донецкий национальный ун-т / Ю. В. Макогон (пред. ред. кол.). — Донецк: ДонНУ, 2008. — Ч. 1. — 463 с.; Регіональні суспільні системи / Відп. ред. Л. К. Семів / НАН України, ІРД НАН України. — Львів, 2007. — 496 с.; Шиян Д. В. Економічне зростання та інвестиції: нові підходи до аналізу взаємозв'язку / Макроекономічне регулювання інвестиційних процесів та впровадження стратегії інноваційно-інноваційного розвитку в Україні // Матеріали конф., м. Київ, 23–24 жовтня 2008 р. / РВПС України НАН України. — К., 2008. — Ч. 1. — С. 155–159.

капіталовкладень. Тому **метою даної роботи** є дослідження впливу інвестиційної діяльності у регіонах на економічне зростання. Завданнями, що сприятимуть досягненню такої мети, є: формулювання шляхів зменшення асиметрії інвестиції діяльності в регіонах; аналіз підходів до оцінки інвестиційного потенціалу регіонів; розробка критеріїв оцінки ролі органів місцевої влади у забезпеченні зростання на інвестиційній основі.

За сучасних умов в Україні спостерігається ситуація, коли при руйнуванні ринку цінних паперів інвестиції скорочуються, сукупний попит зменшується, обсяг виробництва та зайнятість знижуються. Причому саме у короткостроковому періоді через вплив на сукупний попит інвестиції визначають обсяг виробництва (у довгостроковому періоді інвестиції через капіталоутворення впливають на сукупну пропозицію). Важливим чинником, що позначається на рішенні про інвестування, є затрати на інвестування, які обраховуються через проценту ставку за позики на капітал, тобто її зниження зменшує мотивацію до інвестування. Врахування цих двох чинників інвестиційного процесу, що спостерігаються нині, зменшує позитивні сподівання потенційних інвесторів та спричинює зростання недовіри до правових умов інвестування. Така ситуація значно актуалізує дослідження питань інвестування у сучасних умовах, збереження обсягів інвестування. Хоча інституційне середовище інвестування детермінується на загальнодержавному рівні, регіон не є простою арифметичною складовою країни. Процеси суспільного відтворення на рівні регіону відбуваються за дещо іншими механізмами, тому оцінка можливості кожного регіону у залученні інвестиції має відбуватися на інших методологічних засадах.

Економічне зростання в регіонах можна оцінити, аналізуючи зміну показників валової доданої вартості та валового регіонального продукту. За даними Державного комітету статистики України, у I півріччі 2007 р. приріст ВДВ по Україні склав 6,9 %. Зростання ВДВ відбувалося у 25 регіонах (крім Івано–Франківської та Хмельницької областей). Найнижчі темпи зростання були зафіксовані у Харківській області –

0,7 %, найвищі – у м. Севастополі (16,5 %). Приріст валового регіонального продукту в середньому по Україні становив 8,0 %. Зростання відбувалося в усіх регіонах, крім Івано–Франківської області (від 0,9 % у Хмельницькій області до 16,9 % у м. Севастополі). Найвищий рівень розвитку серед регіонів традиційно спостерігався у м. Києві, найнижчий – у Закарпатській області. Більше половини ВДВ країни припадало тільки на 7 регіонів України – м. Київ, Донецьку, Дніпропетровську, Запорізьку, Київську, Харківську та Полтавську області.

Як уже зазначалося, джерела економічного зростання неодмінно мають пов'язуватися з накопиченням капіталу [5], тобто процесами нагромадження та інвестування. В Україні за досліджуваний період серед чинників економічного зростання вагоме значення мало зростання обсягу інвестицій в основний капітал, яке становило 32,2 % у першому півріччі 2007 р. (для порівняння: у 2006 р. – 19,0 % і у 2005 р. – 1,9 %). Така ситуація оцінки впливу процесів інвестування на економіку різних регіонів і вироблення інструментів політики залучення інвестицій.

Формування політики залучення інвестицій на регіональний рівень не може бути простим проектуванням загальнодержавної інвестиційної політики на рівень окремих регіонів у результаті діяльності органів місцевої влади і самоврядування через низку причин.

По-перше, сам рівень розвитку регіонів України є асиметричним. Зокрема, за даними Державного комітету статистики України протягом 2000–2007 рр. за показником валової доданої вартості різниця між регіонами України становила від 3 до 3,6 разу; за показником рівня безробіття – від 10,1 до 14,7 разу; за показником середньомісячної заробітної плати – від 3,0 до 2,4 разу; за показником доходів місцевих бюджетів без трансфертів у розрахунку на одну особу – від 11,7 до 8,7 разу. Також нерівномірним є розвиток за показниками інвестиційної діяльності: різниця в інвестиціях в основний капітал на одну особу складала від 9,6 до 7,9 разу, а різниця за показником прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одну особу – від 51,3 до 77,7 разу. Тому інвестиційна політика місцевих органів влади має

диференціюватися по різних регіонах, відповідно мають різнитися цілі такої політики.

По-друге, методологічно дискусійним залишається питання про те, якої з двох цілей розвитку має дотримуватися регіональна інвестиційна політика – досягнення економічної ефективності чи соціальної справедливості. З огляду на те, що соціальна сфера є пріоритетним напрямом загальнодержавної політики, можна припустити, що головною метою інвестиційної політики місцевих органів влади має бути забезпечення ефективності від капіталовкладень, і через цю мету досягається інша – забезпечення зростання добробуту населення. І все це має узгоджуватися з цілями економічного зростання регіонів.

Як уже зазначалося, розвиток регіонів України характеризується нерівномірністю. Заданими Державного комітету статистики України, порівняно з 1990–м роком у всіх областях України збільшився обсяг інвестицій в основний капітал. Однак у 2007 р., порівняно з 2006 р., відбулося зниження обсягів у Дніпропетровській, Закарпатській, Івано–Франківській, Кіровоградській, Миколаївській, Рівненській, Черкаській, Чернівецькій областях (у 2006 р. порівняно з 2005 р. тенденції до скорочення обсягів інвестицій не спостерігалися).

Інвестиційний процес свідчить про існування міжрегіональної асиметрії у територіальному розподілі інвестиційних ресурсів, нерівномірність обсягів залучення капіталовкладень. За підсумками 2007 р., за даними Держкомстату України, спостерігається зростання обсягів інвестицій в основний капітал у всіх регіонах, і в 15 з них темпи перевищували середні по Україні (29,8 %). У 12 областях приріст прямих іноземних інвестицій перевищив середній показник по Україні (36,5 %). Розрив між обсягами інвестування по регіонах України в основний капітал у розрахунку на одну особу у 2006 р. становив 8,5 разу (найменше – у Тернопільській області, найбільше – у м. Київ), у 2007 р. – 7,9 разу (між тими самими регіонами). Розрив між обсягами прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одну особу становив у 2006 р. 51,1 разу, у 2007 р. – 75,2 разу (між тими самими областями). Не включаючи в статистичний аналіз місто Київ, інвестиційна привабливість якого є в принципі об'єктивною, можна побачити, що розрив між Київською та

Тернопільською областями складає 1,8 разу за обсягами інвестицій в основний капітал у розрахунку на одну особу. А відмінність між Тернопільською та Дніпропетровською областями становить близько 8 раз за обсягами прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одну особу. Зазначимо також, що 32,2 % іноземних інвестицій припадає на місто Київ, а у 13 регіонах питома вага загалом складає 6,0 % (Вінницька, Житомирська, Кіровоградська, Миколаївська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська області та місто Севастополь).

У 2008 р. ситуація практично не змінилася і зазначені тенденції збереглися. За підсумками I півріччя 2008 р., найбільший обсяг капітальних інвестицій було освоєно у м. Києві (18,7 %), Донецькій (11,1 %), Дніпропетровській (9,2 %), Київській (6,3 %), Харківській (5,8 %) областях, питома вага інших регіонів не перевищує 5 % у кожному. Що стосується прямих іноземних інвестицій, то станом на 1 квітня 2008 р. найвищі темпи зростання, які перевищують середньоукраїнський показник (111,4 %) спостерігалися у 6 регіонах: Миколаївській (129,1 % відносно початку року), Чернівецькій (113,3 %), Харківській (115,8 %), Львівській (114,6 %), Івано–Франківській (111,6 %) областях та м. Києві (116,6 %). Лише у Чернігівській області відбулося зменшення обсягу прямих іноземних інвестицій (темп зменшення становив 98,5 %). Порівняно з відповідним періодом 2007 р., у 9 регіонах темпи зростання інвестицій виявилися більшими за середньоукраїнський показник. Натомість у 3 регіонах відбулося зменшення обсягу прямих іноземних інвестицій. Отже, йдеться про очікування поступового зближення рівнів інвестування у різних регіонах.

Щодо механізмів активізації інвестиційної діяльності окремо потрібно сказати про прямі іноземні інвестиції. Державне управління іноземним інвестуванням на рівні місцевих держадміністрацій набуває важливого значення, оскільки іноземні інвестиції є вагомим джерелом фінансування розвитку економіки регіону [6]. Основною формою залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в економіку України та її окремих регіонів на сучасному

етапі є спільні підприємства. Їх утворення з іноземними партнерами відбувається досить інтенсивно, однак інвестиції спрямовуються у сфери економіки зі швидким оборотом коштів і швидкою спроможністю давати прибуток. Інвестори не виявляють зацікавленості до розвитку високотехнологічних виробництв, а вкладають інвестиції переважно у розширення ринків збуту. Вочевидь, така ситуація відображається на різних ступенях залучення іноземних інвестицій у різні регіони України. Тому необхідно створити умови для надходження іноземних інвестицій до депресивних та слаборозвинених територій і започаткувати в них таким чином тенденції до поліпшення ситуації та зростання добробуту населення.

У цьому контексті зазначимо, що нерівномірність економічного розвитку є природним стимулом мобільності руху капіталу та робочої сили, розширює можливості регіонів щодо розвитку соціально-виробничої інфраструктури, дає змогу місцевим органам влади формувати власну інвестиційну політику. Однак для отримання повної віддачі й недопущення соціальних напружень від такого економічного становища необхідним є формування відповідних правових умов.

Сучасне правове поле не сприяє здійсненню регіональної інвестиційної політики, унеможливує реальний вплив місцевих органів на інвестиційну діяльність. Законодавчі рамки, у межах яких місцеві органи можуть якоюсь мірою сприяти підвищенню інвестиційної привабливості – з одного боку, надто розмиті й нечіткі, що створює поле для самодіяльності, – це повноваження сприяння інвестиційній діяльності на території району, області (с. 44 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні»), а з іншого боку, є досить обмеженими – це стосується повноважень затвердження місцевих програм приватизації, регулювання земельних відносин (с. 26 згаданого Закону), внесення пропозицій про створення С(В)ЕЗ та ТПП і зміну їх статусу.

Створення С(В)ЕЗ та ТПП є вагомим механізмом управління інвестиційною діяльністю на рівні регіонів. Спеціальний режим інвестиційної діяльності є поширеним у світі напрямом залу-

чення інвестицій у регіони, де існують структурні деформації, гострі соціальні та екологічні проблеми, або де зосереджено науково-технічний потенціал. За даними Міністерства економіки України, станом на 1 червня 2008 р. за результатами функціонування СЕЗ і ТПП: затверджено 347 інвестиційних проектів кошторисною вартістю 4,5 млрд дол., у тому числі іноземні інвестиції – 2,1 млрд дол. Загалом з початку функціонування цих інвестиційних проектів залучено інвестицій на суму 2,4 млрд дол., з них іноземних – на суму 0,8 млрд дол.; освоєно 11,4 млрд грн, створено 32,8 тис. та збережено 45,1 тис. робочих місць, реалізовано товарів та послуг на суму 56,1 млрд гривень, сплачено до бюджету 7 млрд грн.

Діяльність СЕЗ та ТПП переконує у їх важливості з огляду на покращення економічних показників і інтенсифікацію розвитку регіонів. Зокрема, серед основних чинників спаду темпів економічного зростання в Україні кілька років тому називають скасування пільг у СЕЗ і ТПП [7], що позначилося на рівнях інвестування. Внаслідок неефективного та нецільового використання коштів, діяльність за окремими проектами так і не розпочалася, а кількість проектів було зменшено. Якщо до 2005 р. було 742 інвестиційні проекти, то після прийняття Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2005 рік» та деяких інших законодавчих актів України» (25.03.2005, № 2505) було скасовано 395 проектів (тільки у 170 з них закінчився термін реалізації). На нашу думку, введення таких режимів повинне зберігати вигідні умови для всіх інших суб'єктів господарювання, які перебувають поза межами С(В)ЕЗ. Це стосується пільгового режиму оподаткування.

Тому нині, крім ініціювання внесення змін до діючого законодавства щодо надання місцевим органам можливості визначення інструментів реалізації регіональної інвестиційної політики, доцільно створити умови для співробітництва органів місцевої влади та бізнес-єдиниць. Таке співробітництво має передбачати вироблення інструментів узгодження загальнодержавної та регіональної (місцевої) інвестиційної політики з метою зменшення асиметрії в інвестиційній діяльності.

Можливості місцевої влади у регулюванні потоку інвестицій зростають у тому сенсі, що вони можуть стати провідними суб'єктами у втіленні інвестиційних стратегій. Їхня діяльність може сприяти вигідному представленні регіону на міжнародних ринках, розробці стратегій щодо залучення інвестицій, створенні інформаційного поля стосовно об'єктів інвестування, формуванні інвестиційної інфраструктури, використанню підприємствами регіону принципів прогнозування та стратегічного планування, здійсненню посередницької діяльності між представниками бізнесу і потенційними інвесторами. Крім того, значною може бути роль місцевої влади у створенні умов для підготовки фахівців з управління інвестиціями, зокрема шляхом запровадження та широкого розповсюдження місцевих програм з бізнесу та менеджмент–освіти на рівні регіонів.

Важливого значення у розбудові інституційно–правового середовища набуває діяльність неурядових установ – координаційно–дорадчих органів, експертно–консультативних служб, узгоджувальних комісій тощо з метою сприяння залученню та ефективному використанню інвестицій.

Інституційне забезпечення процесу інвестування (гарантування прав інвесторів) – регулюється на загальнодержавному рівні. На рівні регіону започаткування інвестиційної діяльності передбачає попередню оцінку можливостей для ефективного вкладення капіталів. Оцінюючи можливості здійснювати інвестиційну діяльність, варто зважати на *інвестиційний клімат території*. Складовими інвестиційного клімату є: *інвестиційний потенціал* – наявність ресурсів та об'єктів інвестування та *інвестиційний ризик* – чинники, що стримують потенційних інвесторів від здійснення капіталовкладень. Інвестиційний потенціал відповідного регіону можна відтворити у так званому інвестиційному портреті території – широко розповсюдженому у зарубіжних країнах механізму інвестування.

За умов зростання загроз від фінансової кризи особливої уваги потребує вивчення питання здійснення приватизаційної діяльності у регіонах. Оскільки переважна більшість інвестицій надходить у портфельній, а не в прямій формі, то до оцінки інвестиційної привабливості територій

варто включити такий чинник, як ринкова вартість цінних паперів (акцій, облігацій, боргових зобов'язань) підприємств даного регіону на вторинному ринку цінних паперів. В умовах нестабільності економічної ситуації змінюються можливості інвестиційної інфраструктури (інвестиційних банків, інвестиційних фондів і компаній, трастів) у наданні можливостей суб'єктам господарювання отримати бажаний обсяг інвестицій, у розширенні можливостей сприяти розвитку соціально–виробничої інфраструктури.

Асиметрія рівнів соціально–економічного розвитку регіонів України зумовлює необхідність вироблення диференційованого підходу до розробки на регіональному рівні політики стимулювання ефективного притоку інвестицій. Однак існує загроза перебирання центром на себе повноважень щодо розподілу капіталовкладень, що не сприяє усуненню асиметрії регіонального розвитку. Тому місцева влада має довести важливість формування і реалізації власних інвестиційних стратегій з метою досягнення економічної ефективності від їх впровадження, і завдяки цьому зберегти тенденції економічного зростання в регіонах.

На думку автора, збільшення значення інвестиційного чинника в економічному зростанні регіональних економік можна очікувати після вжиття наступних заходів.

1. Використання міжрегіональної економічної асиметрії не як загрози, а як сприятливого чинника перерозподілу інвестиційних ресурсів з метою вирівнювання рівнів зростання добробуту населення. Така орієнтація регіональних стратегій сприяє досягненню цілей економічного розвитку і вже через них – цілей соціального забезпечення.

2. Вироблення диференційованого підходу до розробки на регіональному рівні політики стимулювання притоку інвестицій. Відповідно, заходи політики прямого державного інвестування мають ранжуватися згідно до цих груп регіонів, сформованих на основі інвестиційної привабливості. Це зумовлюється не тільки пошуком джерел економічного зростання, але і асиметричністю рівнів соціально–економічного розвитку регіонів та інвестиційних процесів. На практиці це втілюється у розробку стратегій соціально–економічного розвитку кожного регіону.

3. Залучення місцевих органів влади до ведення активної політики у сфері раціонального використання капіталовкладень за допомогою таких інструментів: розробка концепції або програми залучення інвестицій в економіку регіону, що втілюватиме потребу в інвестиціях та їх потенційну спрямованість і яка містить чіткі критерії, терміни, обсяги, способи та сфери освоєння, коротко- та довгострокові цілі залучення інвестицій; оперативне вирішення місцевими органами організаційних питань, необхідних для швидкої та ефективної реалізації інвестицій; сприяння залученню коштів інвесторів до розвитку і розбудови місцевої регіональної інфраструктури; спрощення дозвільних процедур на виконання інвестиційних проектів.

4. Активізація діяльності спеціально створених установ – координаційно-дорадчих органів, експертно-консультативних служб, узгоджувальних комісій на місцевому рівні для сприяння залученню та ефективному використанню інвестицій.

5. Поширення бізнесових програм та менеджмент освіти у регіонах з метою формування прошарку кваліфікованих фахівців у сфері управління інвестованим капіталом.

6. Застосування конкурсного відбору об'єктів інвестування на основі критеріїв новітніх технологій, вирішення проблем зайнятості населення.

Об'єктивні та суб'єктивні чинники розподілу обсягу інвестиційних ресурсів залишаються інструментами впливу на економічне зростання та загалом на поліпшення суспільного добробуту. Перспективною щодо теоретичного і практичного значення є розробка ефективного використання асиметрії регіонального розвитку, яка виникає зокрема під впливом зростання загального обсягу

інвестицій у країні. При цьому необхідно знаходити інструменти узгодження загальнодержавних і місцевих інтересів щодо ефективного розподілу інвестиційних ресурсів.

Список використаних джерел

1. *Концепція* державної регіональної політики. Затверджено на засіданні Кабінету Міністрів України 2 липня 2008 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.minregionbud.gov.ua/index.php?id=895>

2. Харрод Р. К теории экономической динамики. Новые выводы экономической теории и их применение к экономической политике. – М. : 1959.

3. Solow R. A. A Contribution to the Theory of Economic Growth // Quarterly Journal of Economics. – 1956. – Vol. 70; Lucas R. On the Mechanics of Economic Development // Journal of Monetary Economics, 1988. – Vol. 22.

4. Edvard F. Denison, Sources of Growth in the United States (Committee for Economic Development, new York, 1961); Семюелсон Пол А., Ногдгауз Вільям Д. Макроекономіка / пер. з англ. – К. : Основи, 1995. – 544 с.

5. Радыгин А., Энтов Р. В поисках институциональных характеристик экономического роста (новые подходы на рубеже XX–XXI вв.) // Вопросы экономики. – 2008. – № 8. – С. 4–5.

6. Сімонова В. С. Теоретичні аспекти стратегічного управління комплексним розвитком // Регіональна економіка. – 2007. – № 1. – С. 150.

7. Кухарська Н. О. Економічне зростання як основа економічного розвитку України // Регіональна економіка. – 2007. – № 2. – С.27.